

09.11.2023р. Гр.24. Основи трудового законодавства. Урок№15.

Тема: Основні трудові права та обов'язки працівників.

Праця – основа життя і багатства суспільства, джерело внутрішнього зростання духовних якостей людини. Праця – це діяльність людини, що потребує фізичної або розумової енергії і має своїм призначенням створення матеріальних і духовних цінностей. Праця є найважливішою умовою існування суспільства, його розвитку і вдосконалення. Мета побудови України як цивілізованої держави – забезпечення добробуту людини, її права на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї. У Конституції України (ст. 43) зазначається, що кожен громадянин має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

За законодавством України працівники мають свої права й обов'язки. У сфері праці заборонено обмеження прав працівників залежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, сексуальної орієнтації, віку, стану здоров'я, сімейного й майнового стану, місця проживання тощо. Трудова дисципліна - це сукупність прав і обов'язків найманого працівника й роботодавця, які визначають внутрішній трудовий розпорядок. У кожній установі (підприємстві, організації) існує свій внутрішній розпорядок. Правила внутрішнього розпорядку визначають порядок взаємовідносин працівника та роботодавця, режим використання робочого часу, методи заохочення за успіхи в роботі та стягнення за порушення трудової дисципліни. Найбільш поширеними правилами внутрішнього розпорядку є:

- вчасно приходити на роботу;
- дотримуватися встановленої тривалості робочого часу;
- у робочий час працювати;
- вчасно виконувати роботу й норми виробітку;
- не допускати браку в роботі й підвищувати якість продукції;

- тримати в порядку робоче місце, підтримувати чистоту в установі;
- вживати заходів для негайного усунення причин поломок. За неможливості самостійного усунення причини поломки - сповіщати керівництво;
- негайно повідомити керівництво про загрозу життю та здоров'ю працівників;
- повідомити керівництво про причини відсутності на роботі;
- компенсувати шкоду, заподіяну майну роботодавця винними діями під час виконання трудових обов'язків.
- вимога оплати за зроблену роботу не нижче встановленого державою мінімального розміру.
- своєчасне виконання розпоряджень керівництва.
- дотримання трудової дисципліни та правил техніки безпеки.
- вимога здорових і безпечних умов праці.

Із Кодексу законів про працю України:

Стаття 30. Обов'язок працівника особисто виконувати доручену йому роботу. Працівник повинен виконувати доручену йому роботу особисто і не має права передоручати її виконання іншій особі, за винятком випадків, передбачених законодавством.

Стаття 50. Норма тривалості робочого часу.

Нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Стаття 54. Тривалість роботи в нічний час.

При роботі в нічний час встановлена тривалість роботи (зміни) скорочується на одну годину. Це правило не поширюється на працівників, для яких уже передбачено скорочення робочого часу.

Стаття 66. Перерва для відпочинку і харчування.

Працівникам надається перерва для відпочинку і харчування тривалістю не більше двох годин. Перерва не включається в робочий час. Перерва для відпочинку і харчування повинна надаватись, як правило, через чотири години після початку роботи. Час початку і закінчення перерви встановлюється правилами внутрішнього трудового розпорядку. Працівники використовують час перерви на свій розсуд. На цей час вони можуть відлучатися з місця роботи.

ЦІКАВО ЗНАТИ

У певних професіях існують забобони й традиції, які виникли багато років тому. Деяких дотримуються й дотепер. Наприклад, льотчики ніколи не фотографуються перед польотом, а музиканти в день концерту завжди встають з правої ноги. Також вважається, що перед концертом не можна застеляти ліжко.

Усі знають, що вказувати пальцем - недобрий жест. Особливо на це звертають увагу моряки. Показувати пальцем на небо для них означає погану погоду, а вказувати пальцем на корабель - бажати йому загибелі. У пожежників кажуть: якщо під час чергування почистити чоботи, обов'язково надійде виклик на пожежу. А коли пожежник повертається з відпустки, його поливають водою, інакше і йому, і його товаришам у цей день доведеться виїжджати на виклик.

Посилання: <https://www.youtube.com/watch?v=EXoNrkbzQQ>

Д/з: КЗпП України.